

TUFAN MİTOSU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KURUL¹

ÖZET

Tufan; yaratılış gayesine uygun hareket etmeyen insanları cezalandırmak için hem gökten indirilen hem de yerden kaynakarak çıkan suların tüm yeryüzünü kaplaması neticesinde insanlığın yok edilmesi olayıdır. Bu olgu, günümüze kadar yaklaşık 5000 bin sene evvel varlığını sürdürdüğü bilinen Sümer uygarlığından günümüze kadar -kahramanları, oluş şekli, süresi vb. unsurlarda farklılıklar olsa da- birçok uygarlığın mitolojilerinde ve farklı dinlere ait kutsal kitaplarda kendisine yer bulmuştur.

Tufan olayı, farklı kültür ve dinlerde anlatılmakla birlikte birçok medeniyette resimlendirilmiştir de. Tarih boyunca farklı kültürlere ait Tufan ile ilgili birçok resim bulmak mümkündür. Sümerlerde, Babillerde, İbranilerde, Yunanlılarda ve son olarak da Osmanlı Dönemi'nde konuyla ilgili resimler yapılmıştır. Konuyla ilgili en dikkat çekici resimler de yine Osmanlı Dönemi'ne ait resimli el yazma kitaplarda yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tufan, Nuh, Mitoloji, Mitos, Resim, Resimli El Yazma.

THE FLOOD MYTHOS

Assist. Prof. Mustafa KURUL

ABSTRACT

The Flood is the event of the destruction of humanity as a result of the fact that the waters, both descended from the sky and boiling from the ground, cover the entire earth in order to punish people who do not act in accordance with the purpose of creation. This phenomenon, from the Sumerian civilization, which is known to have existed about 5000 thousand years ago, to the present day -although there are differences in the elements such as its heroes, form of formation, duration, etc.- has found its place in the mythologies of many civilizations and in the holy books of different religions.

Although the Flood event is described in different cultures and religions, it has been illustrated in many civilizations. It is possible to find many pictures of the Flood from different cultures throughout history. Pictures on the subject were made in the Sumerians, Babylonians, Hebrews, Greeks and finally in the Ottoman period. The most striking pictures on the subject are also found in the illustrated manuscripts of the Ottoman Period.

Keywords: The Flood, Noah, Mythology, Mythos, Illustration, Illustrated Manuscript.

---

¹ Süleyman Demirel Ün., İlahiyat Fak., ORCID ID: 0009-0000-6549-1777, mustafakurul@sdu.edu.tr
Araştırma Makalesi/Research Article, Geliş Tarihi/Received: 08/06/2023–Kabul Tarihi/Accepted: 31/07/2023

GİRİŞ

Milattan önce 3000 ile 2000 arasında bir zamanda Mezopotamya’da büyük bir sel baskını olmuştur. Bu olayın bölgede yaşayan insanlar üzerindeki etkisi öyle büyük olmuştur ki birbirine benzeyen birçok sel felaketi (Tufan) efsanesi ortaya çıkmıştır.² Tufan, terim olarak; Hz. Nuh zamanında yoldan çıkmışları cezalandırmak için Allah tarafından hem gökten yağdırılan hem yerden kaynakarak bütün dünyayı kaplayan su anlamına gelmektedir.³ Mitolojide ise insanlığın bir felaketle yok edilmesini işleyen mitosa verilen isimdir. Tufan mitosu İlk Çağ’da Doğu Akdeniz çevresi uygarlıklarının mitolojilerinde önemli bir yer tutmaktadır.

Hemen hemen her kültürde bir tufan öyküsü bulunmaktadır. Bu çalışmada geçmişten günümüze kadar geçen süre içerisinde var olan çeşitli kültürlerde ve bu kültürlere ait mitolojilerde yer alan Tufan öykülerini ve bu öykünün Osmanlı Dönemi’ndeki resimli el yazmalarında nasıl tasvirlendiğini ele almaya çalışacağız.

1. SÜMER MITOLOJİSİNDE TUFAN

Bundan yaklaşık beş bin yıl önce Güney Mezopotamya’da, Sümerler; büyük kentleri, ileri sulama sistemleri, artan tarım üretimleri, özgün dinsel mimarileri, yazıları ve sınaî teknikleriyle görkemli bir uygarlık yarattılar. Günlük yaşamlarında bilinçlerine yansıyor duran “Evren”i, duyularıyla algıladılar, onun hakkında zihinsel kurgular oluşturdular. Böylece gelecek kuşaklara “Bilinç-Dışı” üzerine “görelî gerçekler,” örneğin “mitoslar” bıraktılar. Bunlardan biri de ünlü “Tufan Mitosu”dur.⁴

Sümer’den Kur’an’a kadar Tufan mitosunun ortak yapısı şöyledir: “*Tanrı(lar) yoldan çıkan insanları bir tufanla yok etmeye karar verir. Kendine bağlı bir kişiye felâketi bildirir. Tüm günahkâr insanları tufanla yok eder. İnançlı kişiyle yakınlarını ve her canlıdan birer çifti bir araçla (gemiyle) kurtarır.*”

Temel mitoslardan birisi olan Tufan mitosu büyük dinlere kaynak oluşturan Sümer mitologyasında, Ninive’de yapılan kazılarda bulunan ve üzerinde Tufan mitosuna ait bölümler yer alan bir Sümer tabletinde şöyle anlatılmaktadır: “Tufan Gilgameş Destanı’nın son hikâyesidir. Ölümsüzlüğü arayan Gilgameş’e, Tufan’dan kurtulup tanrılarca ölümsüzlük tanınan Utnapiştim, Tufan’ı anlatmaktadır. Bu hikâyeye göre bir dönemde insanlar öyle çoğalmışlar ki onların çıkardığı gürültüden tanrılar uyuyamaz olmuşlar ve bunun üzerine bir tufanla insanlığı yok etmeye karar vermişlerdir. Ancak bilgelik tanrısı Enki (bilgelik ve su tanrısı; sihirbazların koruyucusu) yarattıkları insanların ortadan kaldırılmasına çok üzülür ve Utnapiştim’e seslenir. Tanrıların bir tufan yapacaklarını, buna karşın onun bir gemi yapmasını söyler, bunun tanımını da yapar.

² DONNA ROSENBERG, Dünya Mitolojisi, İmge Kitabevi, Ankara, 2000, s. 53

³ FERİT DEVELLİOĞLU, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi, 23. Baskı, Ankara, 2006, s. 1111–1112,

⁴ CİHAN DURA, “Gerçek Kavramı, Gerçek Arayışı ve Ahlâk Üzerine,” *İnsancıl*, S. 78, Nisan 1997, s. 5–7.

Utnaşıtim gemiyi yedi günde bitirir. Bu şenliklerle kutlanır, Utnaşıtim gemiye ailesini, sanatçıları evcil ve yaban hayvanları doldurur. Geminin kapıları kapanınca tufan başlar. Öyle azgınlaşır ki tanrılar bile kaygılanırlar. Tufan altı gün sürer. Yedinci günü gemi Nisir Dağı'na oturur. Yedi gün bekleyişten sonra Utnaşıtim bir güvercin uçurur, güvercin konacak bir yer bulamayıp geri döner; bir kırlangıç gönderir o da geri döner; üçüncü kez ise bir kuzgun gönderir, kuzgun geri dönmeyince önce gemidekiler dışarı çıkarlar. Çıktıkları dağın tepesine kurbanlar içkiler sunulur. Yedi kazanda kurbanlık hayvanların etleri pişirilir. Pişen etlerin kokusunu duyan tanrılar buraya üşüşürler, tufanı yaptıran Enlil gemiyi ve insanları görünce çok öfkelenir. Bilgelik tanrısı Enki günah işleyeni cezalandırmayı, ancak bu cezaların ölümcül olmamasını söyleyerek onu yatıştırır. Tanrılar Utnaşıtim'le karısına ölümsüz bir yaşam tanrılar, onlar nehrin ağzındaki tanrılar bahçesine yerleştirilirler.”⁵

Bu arada Sümer dilinde bir parçası eksik olan bir başka tablet de bulunmuştur. Bu şiirsel bir metindi. Burada tanrılar bir tufana karar verince Utnaşıtim yerine Ziusudra adında biri uyarılır. Tabletın kırık olan kısmında büyük bir olasılıkla Ziusudra'nın gemiyi nasıl yapacağı anlatılmaktadır. Tablette tufanın yedi gün yedi gece süreceği bitiminde Ziusudra'nın tanrılara kurbanlık sunduğu, tanrılarının da ona sonsuz bir yaşam verdikleri ve tanrılar gibi yaşaması için onu güneşin doğduğu yere yerleştirdikleri bilgisi yer almaktadır.⁶ Sonradan bulunan ve bir parçası eksik olan tablette geçen sözler şöyledir:

Tüm fırtınalar, son derece güçlü, tek bir fırtına gibi saldırıya geçti.

Aynı zamanda, sel kült merkezlerinin altını üstüne getirir.

Yedi gün ve yedi gece sürdükten sonra

Tufan ülkenin altını üstüne getirdi.

Büyük suların üzerindeki fırtınalar koca kayığı bir o yana bir bu yana salladı durdu.

Göklere (ve) yere ışık saçan [güneş-tanrı] Utu göründü.

Ziusudra koca kayığının bir penceresini açtı,

Kahraman Utu ışınlarını dev kayığın içine getirdi.

Kral Ziusudra

Utu'nun önünde yerlere kapandı,

Kral bir öküz öldürür ve bir koyun boğazlar.

.....(eksik parça var)

⁵ Metin AND, Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası, Akbank yayınları, İstanbul, 1998, s. 99

⁶ SAMUEL HENRY HOOKE, Ortadoğu Mitolojisi, Çev: Alâeddin Şenel, İmge Kitabevi, Ankara, 2002, s. 38; AND, a. g. e., s. 100

Kral Ziusudra,
 Anu'nun ve Enlil'in önünde yerlere kapandı.
 Anun (ve) Enlil hoş davrandılar Ziusudra'ya,
 O'na bir tanrı(nınki) gibi [sonsuz] yaşam verdiler,
 Bir tanrı(nınki) gibi sonsuz soluk indirdiler onun için.
 Sonra, kral Ziusudra'nın
 Bitkiler dünyasının (ve) insanlığın soyunun adını sürdüren kişinin,
 Karşı taraftaki ülkede, Dilmun ülkesinde güneşin doğduğu ülkede oturmasını sağladılar.⁷

2. BABİL MİTOLOJİSİNDE TUFAN

Tufan mitosu Babil mitolojisinde oldukça genişletilmiş ve Gılgamış Destanı'nın içine alınmıştır. Sümer mitolojisinde hemen hemen hiç karşılaşılmayan ama Sami mitolojisinde göze çarpan bir mitolojik tema, ölümün ve hastalığın varlığı sorunu ile ölümsüzlük arayışıdır. Gılgamış Destanı'nda, Gılgamış can yoldaşı Enkidu'nun ölmesi üzerine Gılgamış'ın tuttuğu yas anlatılır. Daha sonra Gılgamış'ın kendisinin de mutlaka öleceğini anlamasıyla altüst olduğu söylenir. Ölümün elinden kurtulup ölümsüzlüğe kavuştuğu bilinen tek ölümlü, Gılgamış'ın atası, Tufan'ın Sümerli kahramanı Ziusudra'nın Babilonyalı karşıtı Utnapiştim'dir. Bu nedenle Gılgamış, ölümsüzlüğün gizini ele geçirebilmek için, atasını arayıp bulmaya karar verir. Gitmek istediği yere ulaşabilmesi için, Masu Dağları'nı ve "Ölüm suları"ni aşmak zorunda kalacağı bir yolculuk yapması gerekeceği, böyle bir yolculuğu o zamana dek yalnızca tanrı Şamaş'ın başarabildiği söylenir. Yine de, yolculuğun bütün bu tehlikelerini göğüsler ve sonunda Utnapiştim'e ulaşmayı başarır. Utnapiştim'e, ölümsüzlüğü nasıl elde ettiğini sorar; bu soruya yanıt olarak Utnapiştim ona tufan öyküsünü anlatır. Tufan öyküsü, üzerinde Gılgamış Destanı'nın bulunduğu on iki tableten en uzunun ve en iyi korunmuş olanının içindedir. Utnapiştim, konuşmasında, Gılgamış'a anlatmak üzere olduğu öykünün "gizli bir şey, tanrıların bir gizi" olduğunu söyleyerek başlar. Kendisinin Akad ülkesi kentlerinin en eskisi olan Şuruppok kentinden olduğunu söyler. Ea kendisine, kamuş kulübesinin duvarı yoluyla seslenerek, tanrıların, tüm yaşam tohumlarını bir tufana yok etme kararı aldıklarını açıklar; ama bu kararlarının nedeni belirtilmemiştir. Ea, Utnapiştim'e, "tüm yaşayan şeylerin tohumunu" getirip içine koyacağı eni, boyu ve yüksekliği birbirine eşit tam bir küp şeklinde bir gemi yapmasını söyler. Geminin içine ailesini, altın ve gümüşünü, her canlıdan da bir çift koyar. Utnapiştim, Ea'dan Şuruppok hemşehrilerine yapacağı şeylerin nedenlerini nasıl açıklayacağını sorar; Ea, ona Enlil'in nefretini üzerine çektiğini bu yüzden Enlil'in ülkesinden sürgün edildiğini söylemesini bildirir.

⁷ SAMUEL HENRY HOOKE, a. g. e. , s. 38–39

Onlara, “dolayısıyla, Tanrı Ea ile birlikte kalmak için Derinlik’e ineceğim der. Onlara ayrılında, Enlil’in üzerlerine bolluk yağdıracağını söyler; böylece tanrının gerçek niyetlerinin ne olduğu konusunda tam bir yanılgıya uğrayacaklardır.⁸ Geminin yapımı ve yüklenmesi şöyle anlatılmaktadır:⁹

Sahip olduğum her şeyi gemiye yükledim;
 Sahip olduğum gümüşün hepsini ona yükledim;
 Sahip olduğum altının hepsini ona yükledim;
 Sahip olduğum tüm canlı varlıkları yükledim ona.
 Tüm ailemi ve akrabamı gemiye yolladım.
 Kırın hayvanlarını, kırın yabancı varlıklarını,
 Tüm zanaatçıları tekneye yolladım.

Bu hazırlıklardan sonra; “Adad (fırtına-tanrı) gürler. Nergal (yeraltı tanrısı) göklerdeki okyanusun sularını tutan kapıların direklerini parçalayıp yıkar; Anunnaki tanrıları meşalelerin yalazlarıyla ülkeyi ateşe vererek meşalelerini kaldırırlar. Tanrıların hepsi göğe sığınır, tanrıça İştar korkudan haykırmaktadır. Fakat artık hiçbir kuvvet felaketi durduramadığından, rüzgar ve tufan altı gün altı gece devam eder. Yedinci gün ortalık durulduğunda her şey çamur olmuştur. Utnaşıttım bu manzara karşısında gözyaşlarını tutamaz, gemi nihayet Nisir Dağı’nın tepesinde durunca bir güvercin ve bir kırlangıç salıverirler, fakat konacak yer bulamayan kuşlar geri döner. Sonra bırakılan karga ise geri gelmez bunun üzerine gemiden inerek tanrılara kurban kesilir. Kurban dumanlarının etrafına üşüşen aç tanrılardan yalnız Bel insanların kurtuluşuna kızmıştır, fakat Ea onu teskin eder. Bel’de Utnaşıttım ile karısının yüzlerine dokunarak onları ölümsüz yapar ve onlara ulaşılmaz beldede bir ev verir. Daha sonra Bel, insanları yaptıkları kötülüklerden dolayı cezalandırmak için hastalıkları gönderir, kuraklık ve kırsılık da çoğalınca açlık beş yıl sürer. Herkesin ölümünden sonra tanrıça Nami, Ea’nın dileğine uyararak yeni bir nesil yaratır. Çamurdan on dört parça keser; yedisini sağına, yedisini soluna koyar yeni insanlar tanrılarla uyuşarak yaşarlar”.¹⁰

⁸ Fred Gladstone Bratton, Yakın Doğu Mitolojisi, çev: Nejat Muallimoğlu, İFAV yayınları, İstanbul, 1995, s. 41–43; SAMUEL HENRY HOOKE, a. g. e. , s. 56–60

⁹ SAMUEL HENRY HOOKE, a. g. e. , s. 59

¹⁰ SAMUEL HENRY HOOKE, a. g. e. , s. 59

3. LAOS MİTOLOJİSİNDE TUFAN

Değişik kültürlerde Tufan ve kahramanları değişmektedir. Örneğin Laos mitologyasında tufan öyküsü şöyledir: “Yüksek tanrılar aşağıdaki pirinç tarımı ve balıkçılıkla geçinen insanlara yemek ve yiyeceklerinde kendilerine haber verilmesini et yerlerse bir kısmını kendilerine vermelerini balık yiyorlarsa bundan bir kısım da tanrılara vermelerini buyurmuşlar. Ama insanlar buna kulak asmamışlar. Bunun üzerine tanrılar bir tufan yaratmışlar, bütün insanlar yok olmuşlardı. Ancak bunu önceden sezen üç kişi (Pu Lang Seung, Khun Ket, Khun Kan) bir sal yapmışlar, üzerine tahtadan bir ev dikmişler eşlerini ve çocuklarını almışlar. Sular onları gökyüzüne, tanrıların krallığına kadar yükseltmiş. Tanrıların kralı onlara krallığında ne aradıklarını sormuş, onlar da tufanı anlatmışlar, tanrıların kralı ise üç kez tanrıların kendilerine saygı göstermeleri için uyardıklarını, fakat insanların bunu dinlemediklerini söylemiş. Oraya gelenlerin gökte Tanrı Lo ile yaşayabileceklerini söylemiş. Bunun üzerine aşağıda sular çekilmiş. Ancak üç kişi gökte yaşayamayacaklarını, aşağıya dönmek istediklerini tanrılar kralına iletmışler. O da onlara aşağıya inmeleri için bir manda vermiş, inmişler, manda ile pirinç tarımına başlamışlar, üç yıl sonra manda ölmüş, burnundan bir sarmaşık çıkmış bu gelişince üç büyük yemiş vermiş bunlar olgunlaşınca buradan insanlar doğmuş, böylece insanlık yeniden kurulmuştur.”¹¹

4. YUNAN MİTOLOJİSİNDE TUFAN

Yunan mitolojisindeki tufan hikâyesi ise kısaca şöyle anlatılmaktadır: “Olympos’un efendisi olan Zeus’un¹² egemenliğinin ilk dönemlerinde, sadece kendini düşünen bir ölümlüler ırkı yaşıyordu. Bu insanların ölümlü ya da tanrısal, hiç kimseye saygıları olmadığı Zeus’un kulağına gidince, Zeus duyduklarının doğru olup olmadığını kendisi görmek istedi ve sıradan bir ölümlü kılığına girerek dünya üzerinde dolaşmaya çıktı. Zeus, nereye gittiyse ölümlülerin her türlü suçu işlediklerini, birbirlerine kötü davrandıklarını, davetsiz misafirleri ağırlamadıklarını ve ölümsüz tanrıları şereflendirmediklerini gördü. Ölümlülerin böyle olmadığına inanabilmek için yolculuğuna devam etmeye karar verdi ve Arkadia bölgesinin Kralı Lykaon’un¹³ sarayına ulaştı. Gezdiği diğer yerlerde olduğu gibi sarayda da kendisine yapılan kötü muamele ve ikram edilen insan kurbanı, kara bulutların ve gök gürültüsünün efendisi olan Zeus’un ölümlüler hakkındaki söylentilerin doğruluğuna inanmasına ve kötü davranışları nedeniyle ölümlüleri yok etmeye karar vermesine sebep oldu.¹⁴

¹¹ AND, a. g. e. , s. 100

¹² Zeus hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz. AZRA ERHAT, Mitoloji Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003, Zeus Maddesi, s. 293–297

¹³ Lykaon hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz. ERHAT, a. g. e. , Lykaon Maddesi, s. 196-197

¹⁴ ROSENBERG, a. g. e. , s. 54–57

Zeus, ölümlüleri yıldırımlarıyla yok etmeye karar vermişti ama böyle bir yangınla Olympos Dağı'nın da tutuşacağını fark edince bu kararından vazgeçti. Bunun yerine, kara fırtına bulutlarını serbest bırakarak bütün dünyayı basan bir sel felaketiyle ölümlüleri yok etmeye karar verdi. Habercisi Hermes'i çağırarak onu rüzgârların efendisine gönderdi, kara bulutlara sarınmış korkunç güney rüzgârı dışarı çıktı, sakalı sağanakla şişmişti kanatlarından ve giysilerinden yağmur dökülüyordu. Sağanak yağmur karaya, denizlere boşalmaya başladı. Yağmurlar; tahılların, buğdayların tümünü mahvedince insanlar boşa giden emekleri için yas tutmaya başladılar. Fakat Zeus'un öfkesi dinmemişti ve kardeşi Poseidon'un¹⁵ da yardımıyla, ırmaklara ve derelere dünyanın üzerine atılmalarını, denize de tüm çatlakları ve yarıkları doldurmak için yükselmesini emretti. Durmadan yükselen sular, tüm çabalarına rağmen tüm canlıları yuttu.¹⁶

Su ile gelen bu tufandan yalnızca Prometheus'un oğlu Deukalion ile karısı (yeryüzündeki ilk kadın olan Pandora'nın kızı) Pyrrha kurtulur. Geleceği gören Prometheus, oğluna bu olayı haber vererek bir tekne yapmasını öğütlemiştir. Tufan 9 gün, 9 gece sürmüş ve tekne sonunda Parnassos Dağı'na çıkmıştır. Bundan sonra karı koca Zeus'tan yeni insanlar yaratmasını dilerler. Zeus da toprağın üzerindeki taşları toplayarak arkaya atmalarını söyler. Böylece Deukalion'un attığı taşlardan erkekler, Pyrrha'nın attıklarından kadınlar olmak üzere yeni bir insan soyu türedi.¹⁷

5. İBRANİ MİTOLOJİSİNDE TUFAN

Gılgamesh destanı ile İbrani tufan hikâyesi arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. İbrani tufan hikâyesinin, Babil mitolojisinde anlatılan tufan hikâyesine dayandığını gösteren benzerlikler bir hayli çoktur. Hem Sümer hem de İbrani metinlerinde ilahi bir ifşaat, kahramana, bir tufanın yaklaştığını söyler. Her ikisinde de geminin nasıl yapıldığının, gemiye binilişin, yağmurun durmasının, geminin bir dağ zirvesinde kalmasının, üç kuş gönderilişinin, geminin terk edilişinin ve kurban adanmasının anlatılışları aynıdır.¹⁸

Kitab-ı Mukaddes'in 6–8 bölümlerinde Nuh ve tufanla ilgili gelişmeler anlatılır. Nuh yeryüzünde şiddet ve kötülüğün çok arttığı bir dönemde yaşamış bir kişidir. Kendisi Tanrı'nın gözünde doğru biridir. Bu nedenle Tanrı bir tufanla yeryüzündeki bütün canlıları yok edeceğini ve bir gemi yapmasını söyler. Tanrı 120 yıl sonra tufanı getirecektir. Nuh'un zamanındaki en dikkat çekici yönlerden biri "Allah oğulları" ya da "ilahi varlıklar" denilen ruh varlıkların yeryüzüne gelerek insan kızlarıyla evlenmeleridir. Kitab-ı Mukaddes bunlardan "Şeytan'ın melekleri" ve "cinler" olarak da söz eder. Tufan geldiğinde Nuh ve ailesi dışında herkes ölür. Bu ilahi varlıklar ise madde bedenlerini ruha çevirerek yeniden göksel konumlarına dönerler. Ancak artık Tanrı'nın diğer sadık meleklerinin arasında yer alamazlar ve şeytanın tarafına geçerler.

¹⁵ Poseidon hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz. Erhat, a. g. e. , Poseidon Maddesi, s. 251–252

¹⁶ ROSENBERG, a. g. e. , s. 57–58

¹⁷ ROSENBERG, a. g. e. , s. 59–61

¹⁸ BRATTON, a. g. e. , s. 41–43;

Kitab-ı Mukaddes, bütün ruhçulukla ilgili faaliyetlerde söz edilen ruh varlıkların bu isyan etmiş melekler -cinler- olduklarını belirtir.¹⁹

Kutsal kitabın tekvin bölümünün 6., 7. ve 8. bölümlerinde Nuh ve tufanla ilgili şu bilgiler yer alır:

“Yeryüzünde insanlar çoğalmaya başladı, kızlar doğdu. İlahi varlıklar insan kızlarının güzelliğini görünce beğendikleriyle evlendiler. Rab, ‘Ruhum insanda sonsuza dek kalmayacak, çünkü o ölümlüdür.’ dedi, ‘İnsanın ömrü yüz yirmi yıl olacak.’ İlahi varlıkların insan kızlarıyla evlenip çocuk sahibi oldukları günlerde ve daha sonra yeryüzünde Nefiller vardı. Bunlar Eski Çağ kahramanları, ünlü kişilerdi. Rab baktı, yeryüzünde insanın yaptığı kötülük çok, akli fikri hep kötülükte. İnsanı yarattığına pişman oldu. Yüreği sızladı. ‘Yarattığım insanları, hayvanları, sürüngenleri, kuşları yeryüzünden silip atacağım.’ dedi, ‘Çünkü onları yarattığıma pişman oldum.’ Ama Nuh Rabb’in gözünde lütuf buldu. Nuh’un öyküsü şöyledir: Nuh doğru bir insandı. Çağdaşları arasında kusursuz biriydi. Tanrı yolunda yürüdü. Üç oğlu vardı: Sam, Ham, Yafet. Tanrı’nın gözünde yeryüzü bozulmuş, zorbalıkla dolmuştu. Tanrı yeryüzüne baktı ve her şeyin ne denli bozulduğunu gördü. Çünkü insanlar yoldan çıkmıştı. Tanrı Nuh’a, ‘İnsanlığa son vereceğim.’ dedi, ‘Çünkü onlar yüzünden yeryüzü zorbalıkla doldu. Onlarla birlikte yeryüzünü de yok edeceğim. Kendine gofer ağacından bir gemi yap. İçini dışını ziftle, içeriye kamaralar yap. Gemiye şöyle yapacaksın: Uzunluğu üç yüz, genişliği elli, yüksekliği otuz arşın olacak. Pencere de yap, boyu yukarıya doğru bir arşını bulsun. Kapıyı geminin yan tarafına koy. Alt, orta ve üst güverteler yap. Yeryüzüne tufan göndereceğim. Göklerin altında soluk alan bütün canlıları yok edeceğim. Yeryüzündeki her canlı ölecek. Ama seninle bir antlaşma yapacağım. Oğulların, karın, gelinlerinle birlikte gemiye bin. Sağ kalabilmeleri için her canlı türünden bir erkek, bir dişi olmak üzere birer çifti gemiye al. Çeşit çeşit kuşlar, hayvanlar, sürüngenler sağ kalmak için çiftler çiftler sana gelecekler. Yanına hem kendin, hem onlar için yenebilecek ne varsa al, ilerde yemek üzere depola.’ Nuh Tanrı’nın bütün buyruklarını yerine getirdi.”²⁰

Rab Nuh’a, “Bütün ailenle birlikte gemiye bin.” dedi, “Çünkü bu kuşak içinde yalnız seni doğru buldum. Yeryüzünde soyları tükenmesin diye, yanına temiz sayılan hayvanlardan erkek ve dişi olmak üzere yedişer çift, kirli sayılan hayvanlardan birer çift, kuşlardan yedişer çift al. Çünkü yedi gün sonra yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdıracağım. Yarattığım her canlıyı yeryüzünden silip atacağım.” Nuh Rabb’in bütün buyruklarını yerine getirdi. Yeryüzünde tufan koptuğunda Nuh altı yüz yaşındaydı. Nuh, oğulları, karısı, gelinleri tufandan kurtulmak için hep birlikte gemiye bindiler. Tanrı’nın Nuh’a buyurduğu gibi temiz ve kirli sayılan her tür hayvan, kuş ve sürüngenden erkek ve dişi olmak üzere birer çift Nuh’a gelip gemiye bindiler. Yedi gün sonra tufan koptu. Nuh altı yüz yaşındayken, o yılın ikinci ayının on yedinci günü enginlerin bütün kaynakları fışkırdı, göklerin kapakları açıldı. Yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdı. Nuh, oğulları Sam, Ham, Yafet, Nuh’un karısıyla üç gelini tam o gün gemiye bindiler.

¹⁹ KUTSAL KİTAP, Tekvin, 6; SAMUEL HENRY HOOKE, a. g. e. , s. 181–186

²⁰ KUTSAL KİTAP, Tekvin, 6/1–22

Onlarla birlikte her tür hayvan -evcil hayvanların, sürüngenlerin, kuşların, uçan yaratıkların her türü- gemiye bindi. Soluk alan her tür canlı çiftler çiftler Nuh'un yanına gelip gemiye bindi. Gemiye giren hayvanlar Tanrı'nın Nuh'a buyurduğu gibi erkek ve dişiydi. Rab, Nuh'un ardından kapıyı kapadı. Tufan kırk gün sürdü. Çoğalan sular gemiyi yerden yukarı kaldırdı. Sular yükseldi, çoğaldıkça çoğaldı; gemi suyun üzerinde yüzmeye başladı. Sular öyle yükseldi ki yeryüzündeki bütün yüksek dağlar su altında kaldı. Yükselen sular dağları on beş arşın aştı. Yeryüzünde yaşayan bütün canlılar yok oldu; kuşlar, evcil ve yabani hayvanlar, sürüngenler, insanlar, soluk alan bütün canlılar öldü. Rab insanlardan evcil hayvanlara, sürüngenlerden kuşlara dek bütün canlıları yok etti, yeryüzündeki her şey silinip gitti. Yalnız Nuh'la gemidekiler kaldı. Sular yüz elli gün boyunca yeryüzünü kapladı.²¹

Sonra Tanrı Nuh'u ve gemideki evcil ve yabani hayvanları anımsadı. Yeryüzünde bir rüzgâr estirdi, sular alçalmaya başladı. Enginlerin kaynakları, göklerin kapakları kapandı. Yağmur dindi. Sular yeryüzünden çekilmeye başladı. Yüz elli gün geçtikten sonra sular azaldı. Gemi yedinci ayın on yedinci günü Ararat Dağları'na oturdu. Sular onuncu aya kadar sürekli azaldı. Onuncu ayın birinde dağların doruğu görüldü. Kırk gün sonra Nuh yapmış olduğu geminin penceresini açtı. Kuzgunu dışarı gönderdi. Kuzgun sular kuruyuncaya kadar dönmedi, uçup durdu. Bunun üzerine Nuh suların yeryüzünden çekilip çekilmediğini anlamak için güvercini gönderdi. Güvercin konacak bir yer bulamadı, çünkü her yer suyla kaplıydı. Gemiye, Nuh'un yanına döndü. Nuh uzanıp güvercini tuttu ve gemiye, yanına aldı. Yedi gün daha bekledi, sonra güvercini yine dışarı saldı. Güvercin gagasında yeni kopmuş bir zeytin yaprağıyla akşamleyin geri döndü. O zaman Nuh suların yeryüzünden çekilmiş olduğunu anladı. Yedi gün daha bekledikten sonra güvercini yine gönderdi. Bu kez güvercin geri dönmedi. Nuh altı yüz bir yaşındayken, birinci ayın birinde yeryüzündeki sular kurudu. Nuh geminin üstündeki kapağı kaldırınca toprağın kurumuş olduğunu gördü. İkinci ayın yirmi yedinci günü toprak tümüyle kurumuştü. Tanrı Nuh'a, "Karın, oğulların ve gelinlerinle birlikte gemiden çık." dedi, "Kendinle birlikte bütün canlıları, kuşları, hayvanları, sürüngenleri de çıkar. Üresinler, verimli olsunlar, yeryüzünde çoğalsınlar." Nuh karısı, oğulları ve gelinleriyle birlikte gemiden çıktı. Bütün hayvanlar, sürüngenler, kuşlar, yeryüzünde yaşayan her tür canlı da gemiyi terk etti. Nuh Rabbe bir sunak yaptı. Orada bütün temiz sayılan hayvanlarla kuşlardan yakmalık sunular sundu. Güzel kokudan hoşnut olan Rab içinden şöyle dedi: "İnsanlar yüzünden yeryüzünü bir daha lanetlemeyeceğim. Çünkü insan yüreğindeki eğilimler çocukluğundan beri kötüdür. Şimdi yaptığım gibi bütün canlıları bir daha yok etmeyeceğim. "Dünya durdukça ekin ekmek, biçmek, sıcak, soğuk, yaz, kış, gece, gündüz hep var olacaktır."²²

²¹ KUTSAL KİTAP, Tekvin, 7/1-24

²² KUTSAL KİTAP, Tekvin, 8/1-22

Kitab-ı Mukaddes yeryüzüne gelen bütün insanların Nuh'un üç oğlundan (Sam, Ham ve Yafet) geldiğini söyler. "Tufandan sonra kayda geçen, ulus ulus, boy boy yeryüzüne yayılan bütün bu insanlar Nuh'un soyundan gelmezdir."²³ Nuh tufandan sonra 350 yıl daha yaşar ve 950 yaşında ölür.²⁴

6. KUR'AN'DA NUH TUFANI

Tevrat'ta uzun uzadıya anlatılan tufan Kur'an'ın bazı surelerinde parça parça anlatılmıştır.²⁵ Kur'an, hadisler ve yorumculara göre Nuh, Irak'ta oturuyordu ve putlara tapan kavmini doğru yola ve inanca getirmek için Tanrı tarafından peygamber olarak gönderilmişti. Ancak peygamber olarak gönderildiği kavim, Hz. Nuh'u, tüm uyarılarına rağmen peygamber olarak tanımamış ve ona sıradan bir insan gibi davranmıştır. Bunun üzerine Hz. Nuh, Tanrı'ya yakararak durumu anlatmış, Tanrı da ona vahiy yoluyla bir gemi yapmasını, fırın kaynamaya başlayınca dişili erkekli çeşitli hayvanlardan birer çift ile ailesini alıp geminin içine girmesini, zulmeden bu kavmin hepsinin tufanda boğulacaklarını, yalnız gemidekilerin kurtulacağını bildirmiştir.²⁶

Hz. Nuh, daha sonra puta tapan halkının yanına giderek onlara Hz. Nuh'un Allah'ın elçisi olduğunu söyler fakat onlar kulaklarına parmaklarını tıklarlar. Bir gün de "Allah'tan başka tanrı yoktur" dediğinde hepsi kürsülerinden yüzüstü düşerler. Kalkıp Hz. Nuh'u yüzüstü düşünceye kadar döverler. Bunu duyan Kral Mahvil, Hz. Nuh'u yanına çağırır. Aslında Hz. Nuh, Kral Mahvil'in torunu Uzre ile evlidir. Kral Mahvil, Hz. Nuh'un Tanrı'nın elçisi olduğunu söylemesi üzerine puta taparların bayramına kadar Hz. Nuh'u tutuklatır ve puta taparların kürsülerini yeniden onartır. Hz. Nuh kral için Tanrı'ya dua eder, bunun üzerine Kral önce baş ağrısına tutulur, aklını yitirir, bir hafta sonra da ölür. Onun yerine geçen oğlu Dermesil, Hz. Nuh'a özgürlüğünü verir. Ancak daha önce olanlar gene yinelenir. Puta taparlar yeniden kürsülerinden yüzüstü düşerler, halk Hz. Nuh'un üzerine yürüyüp onu döver. Tıpkı babasına olduğu gibi Hz. Nuh Kral Dermesil'in karşısına çıkar, o da babası gibi Hz. Nuh'u tutuklatır, ama gördüğü bir düşünce onun deli olduğunu düşünerek salıverir. Çağın kâhinlerinden biri tufanın yaklaştığını halka bildirir, Hz. Nuh'un öldürülmemesi gerektiğini bildirir. Babil kralı da Hz. Nuh'un öldürülmesinden yanadır. Sonunda Hz. Nuh'un Allah'ın birliği inancını yaymasını engellerler.²⁷ Bayılıncaya kadar boğazını sıkırlar. Öldüğünü zannederler. Hz. Nuh sürekli dua ederek kavminin yok olmasını diler. Ama inançsızlık sürüp gider; Hz. Nuh, Tanrı'dan öcünün alınmasını ister.²⁸

²³ KUTSAL KİTAP, Tekvin 10/32

²⁴ KUTSAL KİTAP, Tekvin 9/28-29

²⁵ KUR'AN, 7/57-63; 10/72-74; 11/27-50; 23/32; 25/39; 26/105-121; 29/13-14; 37/ 73-78; 54/9-18; 71/1-28

²⁶ AND, a. g. e. , s. 101

²⁷ KUR'AN, 54/9

²⁸ KUR'AN, 54/10

Tanrı Hz. Nuh'a ağaç dikmesini buyurur. Hz. Nuh'un diktiği Sac ağacı kırk yılda büyüyüp 300 zira boyunda olur (Bu Hindistan'da yetişen büyük bir ağaçtır, Abanoz ağacı olduğu söylenmektedir.). Hz. Nuh marangozdu, ağaçları kuruttu. Yine Tanrı'dan esinlenerek geminin başını horoz gibi gövdesini kuş karnı gibi, kuyruğunu horoz kuyruğu gibi kıvrık, geminin kendisini de üç katlı yapacaktı. Üç yıl hazırlıkla geçti, çiviler yaptı zift gibi gereçleri hazırladı. Kavmi ise onu gördükçe karada gemi yüzdüreceği konusunda alay ediyordu.²⁹ Geminin yapımı kimi görüşe göre iki yıl, kimi görüşe göreyse daha uzun sürdü. Çeşitli tarihçilere ve yorumculara göre geminin boyutları ve biçimi şöyleydi. Eni 50, 330 ya da 600 zira; yüksekliği 30, 33; uzunluğu 660 ya da 1200 zira. Gemi üç kattı, her katın yüksekliği on zira idi. Geminin altı ya da dört zira kesimi su altında kalıyordu. Geminin üç kapısı vardı. Her katta küçük ışık pencereleri vardı. Üst katında yiyecek içecek için dolaplar yapılmıştı. Geminin kanatları vardı ve tahta kısımları demir çivilerle birbirine tutturulmuştu.³⁰

Gemiye az sayıda inanmış kişiler ve her cins [hayvandan] birer çift bindi.³¹ Gemiye Hz. Nuh'un oğulları Sam, Ham Yafes ve eşleri ile Hz. Nuh'a inanan altı kişi bindi. Yalnız Yam (Kenan) ile Hz. Nuh'un karısı Vâile, Hz. Nuh'a inanmayanlardan oldukları için gemiye alınmadılar. Onlar da herkes gibi suda boğulup gittiler.³²

Gemide kaç kişi olduğu konusunda değişik görüşler vardır. Kimi görüşte Hz. Nuh'un üç oğlu ve eşleriyle sekiz kişi, kimi görüşte on beş erkek beş kadın, ya da on erkek on kadın vardı. Başka bir rivayete göre ise gemide seksen kişi vardı.³³

Nuh'un gemiye bindiğini duyan Kral Dermesil ile Nuh'un asi oğlu Yam gelirler ve Nuh'a su olmadığı halde neden gemiye bindiklerini sorarlar. Herkesin gemiden inmesini, yoksa gemiyi içindekilerle birlikte yakacaklarını söylerler. Bu konuşma sırasında biri gelip Kral'a bir kadının ekmek pişirdiğini, tandırdan su fişkırmaya başladığını haber verir. Kral buna inanmak istemez o sırada Kral'ın atının ayağının altından su fişkırmaya başladığı görülür. Atını başka yere sürse de oradan da su çıkar. Kral suyun giderek arttığını öğrenince daha önce dağ başına yedi put için yaptırdığı ve içine yiyecek doldurduğu yedi sığınağa gider, ancak giderken başına kayalar yuvarlanır. Her yeri su kaplıyordu, dağların tepesinde bile on beş zira yükseldi. Güneş ve ay karardı, yeryüzü karanlıkta kaldı. Yağış kırk gün sürdü. Tufan suları tepedeki putları da sürükleyip aşağı indirdi. Toprağın içine gömüldüler.³⁴

²⁹ KUR'AN, 11/38–39

³⁰ KUR'AN, 54/13; AND, a. g. e. , s. 102

³¹ KUR'AN, 11/40

³² KUR'AN, 54/40–41; 66/10

³³ AND, a. g. e. , s. 102

³⁴ AND, a. g. e. , s. 104

Gemi bütün dünyayı dolaştı. Önce Habeş ülkesine, sonra da Cidde'ye yöneldi. Rum ülkesine gitti, oradan Mekke Haremi'ne gitti. Harem-i Şerif'in çevresinde yedi kez dolaştı, oradan Cudi Dağı'na vardı.³⁵ Tanrı'nın buyruğu üzerine su düzeyi inmeye başladığında gemi dağın tepesindeydi. Geminin dolaşma süresi üzerine değişik görüşler vardır. Kimine göre altı ay, kimine göre ise 150 gündür. Hz. Nuh'un gemisi Cudi Dağı'nda bir ay kalmış, sular kuruyunca gemidekiler aşağı inmiş, o gün gemi halkı şükran orucu tutmuştur. Hz. Nuh gemiyi kilitleyip anahtarını oğlu Sam'a vermiştir. Hz. Nuh ve yanındakilerin Cudi Dağı'ndan inmelerinin tarihi Muharrem ayının onuncu günüdür. Bu günde pek çok önemli olay olmuştur. Giriş bölümünde bunların dökümünü vermiştik. Muharrem'in onuncu günü aşure günüdür ve bu günde Kerbela Savaşı'nda Hz. Hüseyin şehit olmuştur. Şii dünyası ilk on gün için hatta muharrem boyunca yas tutarlar. Buna karşın Muharrem aynı zamanda yeni yılın ilk ayıdır. Kimi İslam ülkelerinde Muharrem yeni yılın girişi için sevinçle neşeyle kutlanır. Öte yandan Şiiler Nuh'un gemisinin Cudi Dağı'na varışını güneş takvimine göre Nevruz'da olduğuna inanırlar. Aynı günde başka mutlu olaylar da olmuştur.³⁶

Hz. Nuh gemisini insanlar ders çıkartsınlar diye Cudi Dağı'nda bıraktı. Herkes bu gemiyi uzun zaman seyrettikten sonra gemi çürüyüp gitti. Hz. Nuh tufandan sonra 350 yıl yaşadı. Yerine halefi olarak büyük oğlu Sam'ı bıraktı. Oğullarına öğütlerde bulundu. Üç oğlu üç kavmin atasıdır: Sam Arapların, Yafes Rumların, Ham Habeşlerin. Böylece tüm insanlık Hz. Nuh'un soyundan gelmektedir. İnsanların birinci atası Âdem ise ikincisi de Hz. Nuh'tur.³⁷

7. RESİMLERDE TUFAN

Tufan olayı farklı kültürlerde ve dinlerde birbirine benzer şekillerde anlatılmakla birlikte resimlendirilmiştir de. Sümerlerde, Babillerde, İbranilerde, Yunanlılarda ve en son olarak da Osmanlılarda konuyla ilgili resimler yapılmıştır.

Tufanla ilgili olarak Yunan Dönemi'ne ait resimler bulunmaktadır. Bu resimler; gemi yapımı için hazırlıklar (Resim 1), gemi (Resim 2), tufanda boğulup ölenler (Resim 3), tufandan sonra gerçekleşen bir takım olaylar (Resim 4), ile ilgili resimlerdir.

³⁵KUR'AN, 11/44; Eski Süryanice'de Kardû olarak bilinen bu dağ, Van Gölü bölgesinde, bugünkü Suriye'nin el-Cezire eyaletinin merkezi olan İbni Ömer Ceziresi adındaki şehrin takriben yirmi beş mil kuzey batısındadır. Ağrı Dağı'nın değil de sözü geçen bu dağın Hz. Nuh'un gemisinin oturduğu dağ olarak şöhret bulmasını sağlayan Mezopotamya'nın sözlü geleneğidir... Hz. Nuh'un gemisinin oturduğu yerin burası olarak gösterilmesi şüphesiz ki Babil efsanesine dayanmaktadır (Ayrıntılı Bilgi için Bkz. *Encyclopaedia of Islam* I, s. 1059). Ama hatırlanmalıdır ki, Ararat ismi (Asurcası Urartu) bir zamanlar Cûdî Dağı'nı da içine alacak tarzda Van Gölü'nün güneyine kadar *bu bölgenin tamamı* için kullanılıyor olabilir. Kitâb-ı Mukaddes'deki "gemi Ararat Dağları'nın üzerine oturdu (Tekvin 8/4)" ifadesi de bununla açıklamasını bulmaktadır.

³⁶ AND, a. g. e. , s. 105

³⁷ AND, a. g. e. , s. 105

Yunan Dönemi'nde tufan olayı resimlenmekle beraber Nuh tufanı ile ilgili olarak en fazla resim muhtemelen Osmanlı Dönemi'nde yapılmıştır. Fakat burada şunu da belirtmek gerekir ki Yunan Dönemi'nde resimlenen konular ile Osmanlı Dönemi'nde resimlenen konular farklılık arz etmektedir. Her iki dönemde de olay kendi kültürlerinde ve inançlarında algılandığı şekilde resmedilmiştir.

Osmanlılar Dönemi'nde yapılan resimler Tufan olayının farklı farklı bölümlerini yansıtmaktadır.³⁸ Bu resimler genellikle şu konulardadır: Nuh'un gemisi, (Resim 1, 2, 3) Nuh'un gemisine şeytanın girmesi (Resim 8), tufanda boğulanlar (Resim 5), tufanda Nuh'a karşı çıkan oğullarının boğulması (Resim 6). Resimlerde Hz. Nuh başında halesi ile tasvirlerken gemisi, kültür kitaplarında da anlatıldığı gibi horoz başlı, kuş gövdeli ve kıvrık kuyrukludur (Resim 1).

Bu resimlerden en dikkat çekicisi şüphe yok ki Topkapı Sarayı müzesinde H. 1223 numaraya kayıtlı *Siyer-i Nebi* nüshasında yer alan Nuh'un gemisine şeytanın girmesini konu alan resimdir (Resim 8). Bu resmi diğerlerinden farklı kılan özelliği ise burada tasvirlenen gemi imgesinin konuyla ilgili diğer resimlerdekinden farklı çizilmesi ve geminin üzerinde diğer resimlerde olduğundan çok daha fazla sayıda insanın bulunuyor olmasıdır.

SONUÇ

Tarih boyunca olağanüstü kabul edilen bu tür olaylar çeşitli kültürlerde efsaneleştirilmenin de etkisiyle farklı şekillerde anlatıla gelmiştir. Temelinde tek bir olaya dayanan Tufan olayı Sümerlerden günümüze kadar hemen hemen tüm toplumlarda işlenmiş hatta Gilgamesh gibi destanların içine dahi girmiştir. İnsandan insana fark olduğu gibi toplumdan topluma da farklılık olması kaçınılmazdır. Bu yüzden tufan mitosu genel itibarıyla büyük bir sel baskınına anlatsa da, toplumdan topluma farklılık gösterir. Genelde bir ayırım olmasa da gerek olayda rol alan kahramanlar gerek olayın süresi farklı farklıdır. Örneğin "tufan" kararını veren; Sümer'de Enlil, Akad-Babil'de tanrılar, Grek'te baştanrı Zeus, Kitab-ı Mukaddes'te Rab, Kur'an'da ise Allah'tır. Karara yol açan neden; Akad-Babil'de gürültü, Grek'de günah, Kitab-ı Mukaddes'de kötülük, Kur'an'da peygambere başkaldırmadır. Tufan'dan haberdar edilen kişi; Sümer ve Akad-Babil'de kral, Yunan'da Prometheus'un oğlu, Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an'da peygamberdir. Kahramanın adı; Sümer'de Ziusudra, Babil'de Utnapiştim, Grek'te Deukalion, tek tanrılı dinlerde Nuh'dur. Eski Ahit'te Tanrı "tufan"ı bir daha tekrarlamayacağını, Kur'an'da ise gelecekte de yineleyebileceğini söyler.³⁹

³⁸ Tufan olayını konu alan resimlerle ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz. Rachel Milstein, Karl Rührdanz, Barbara Schmitz, *Stories of the Prophets*, Mazda Publishers, California, 1999.

³⁹ TAYFUN CAYMAZ, "Tufan Mitosu," *Bilim ve Ütopya*, S. 25, Temmuz 1996, s. 8-19; SAMUEL HENRY HOOKE, a. g. e., s. 182-184

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki tufan olayı genelde benzer olsa da farklı kültürlerde farklı şekillerde anlatıla gelmiş önemli bir olaydır. Olayın önemli oluşu milattan önce 3000–2000 yıllarından bu yana hemen hemen tüm toplumlarda anlatılmasından ve üç semavi dinin kutsal kitabında da yer bulmasından kaynaklanmaktadır.

Ekler:

Resim 1: Gemi Yapımı Hazırlıkları

Resim 2: Nuh'un Gemisi

Resim 3: Tufanda Boğulanlar

Resim 4: Tufandan Sonra Deukalion ile Karısı Pyrrha'nın Parnassos Dağı'nda, İnsan Neslini Tekrar Meydana Getirebilmek için Arkalarına Doğru Taş Atmaları

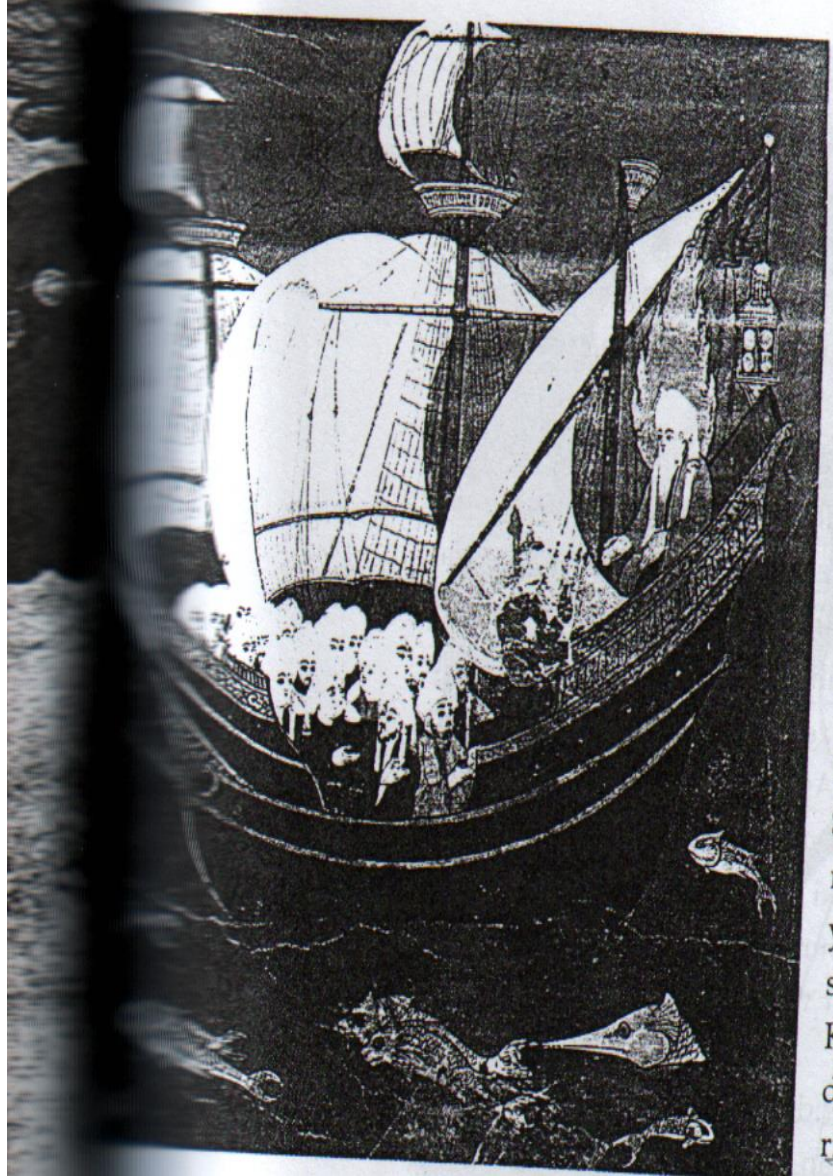
Resim 5: Nuh'un Gemisi (Zübde'tü't Tevarih, TİEM 1973)

Resim 6: Nuh'un Gemisinden Kesit. (*Kısas-ı Enbiya* SK. Hamidiye 980)

Resim 7: Nuh'un Gemisi (Zübdetü't Tevarih, CBL 414)

Resim 8: Nuh'un Gemisine Şeytanın Girmesi (Siyer-i Nebi TSM H.1223)

Resim 9: Tufanda Boğulanlar (Ravzatü's Safa SK Damat İbrahim Paşa 906)

Resim 10: Hz. Nuh'a Karşı Çıkan Oğullarının Tufanda Boğulması (*Kıyas-ı Enbiya*, Sk Hamidiye, 980)

KAYNAKÇA

- AND, M., Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası, Akbank yayınları, İstanbul, 1998.
- BRATTON, F. G., Yakın Doğu Mitolojisi, çev: Nejat Muallimoğlu, İFAV yayınları, İstanbul, 1995.
- CAYMAZ, T., “Tufan Mitosu”, Bilim ve Ütopya, S. 25, Temmuz 1996, s. 8–19.
- DEVELLİOĞLU, F., Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi, 23. Baskı, Ankara, 2006.
- DURA, C., “Gerçek Kavramı, Gerçek Arayışı ve Ahlâk Üzerine,” İnsancıl, S. 78, Nisan 1997. s. 5–7
- ERHAT, A., Mitoloji Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.
- ESED, M., Kur’an Mesajı, İşaret Yayınları, İstanbul, 2000.
- HOOKE, S. H., Ortadoğu Mitolojisi, Çev: Alâeddin Şenel, İmge Kitabevi, Ankara, 2002.
- Kutsal Kitap, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, Ohan Matbaası, İstanbul, 2003.
- MILSTEIN, R., Stories of the Prophets, Mazda Publishers, California, 1999.
- ROSENBERG, D., Dünya Mitolojisi, İmge Kitabevi, Ankara, 2000.